Т. В. Колєснік,
докторка юрид. наук, професорка,
зав. кафедри цивільного, трудового права
та права соціального забезпечення
Донецького державного університету
внутрішніх справ
ORCID ID: 0000-0002-9167-4072

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Закон України «Про вищу освіту» на законодавчому рівні закріплює європеїзацію державної політики у сфері вищої освіти [1]. Так, відповідно до ст. 3 Закону міжнародна інтеграція та інтеграція системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи є одним із ключових векторів державної політики у сфері освіти, що спрямований на створення умов для наступності процесу здобуття освіти з метою підготовки висококваліфікованих та конкурентноздатних фахівців на ринку праці. Право людини на освіту є нормативно-структурованою властивістю буття та формою реалізації інтересів особистості, що визначає міру індивідуальної свободи людини, зумовленою властивостями політичної, соціально-економічної та культурної діяльності держави в освітньому процесі, що розкриває характер взаємин особистості, суспільства і держави в цій галузі [2, с. 179].

Сьогодні процес євроінтеграції відбувається в умовах повномасштабної війни рф на території нашої країни. Здійснюючи опір широкомасштабній збройній російській інтервенції, потерпаючи від величезних людських і фінансово-економічних втрат, країна набула статусу кандидата на вступ до ЄС, продовжує європейську інтеграцію в різних сферах, поглиблює партнерство з ЄС на секторальних напрямах, виконує рекомендації Єврокомісії і запроваджує на практиці положення Угоди про асоціацію. Специфіка нинішнього етапу євроінтеграції обумовлена комплексом різноспрямованих впливів, викликів і загроз [3].

Кожен виклик ставить нові завдання, які потребують нових методів і сучасних технологій і сфера освіти не є виключенням. Сьогодні традиції освітньої системи змінюються – це проявляється в тому, що роль держави в освіті трансформується, стаючи гнучкішою, при цьому зростає значення

якості вищої освіти. Відповідно до ст. 1, ч. 1, п. 23 Закону України «Про вищу освіту», «якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості». Отже, ключовим питанням, що охоплює значний спектр процесів і явищ у сфері вищої освіти є питання якості вищої освіти.

Актуальним напрямом консолідації зусиль усіх учасників процесу забезпечення якості вищої освіти є реалізація положень Римського комюніке, підписаного у листопаді 2020 р. міністрами Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), зокрема в частині формування провідної ролі університетів у досягненні Цілей сталого розвитку ООН [4]. В умовах сьогодення створення умов для функціонування закладів вищої освіти та забезпечення якісної освіти неможливе без системної та ефективної взаємодії усіх учасників цього процесу. Принагідно відзначити, що реалізація окреслених завдань відповідає цілям сталого розвитку ООН (Ціль 4. Якість освіти).

В умовах повномасштабної війни перед закладами освіти постало складне питання – забезпечення якості вищої освіти. Це питання потребує комплексного підходу і потребує впровадження нових підходів до викладання навчальних дисциплін, впровадження інформаційних технологій та інноваційних методик, що сприятимуть досягненню результатів навчання. Безумовно, значну підтримку закладам освіти в цьому питанні надають іноземні партнери ЮНІСЕФ, Save the Children, ЮНЕСКО в частині розбудови якісного цифрового контенту, забезпечення учасників освітнього процесу девайсами, програмним забезпеченням, відкриттям цифрових освітніх центрів. Але сьогодні ми маємо активно використовувати всі можливості для учасників освітнього процесу в рамках інтеграції України в Європейський простір вищої освіти та Європейський дослідницький простір, ці можливості передбачено програмами академічної мобільності.

Використання академічної мобільності є унікальним шансом як для викладачів так і здобувачів: навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами, адже кожна форма академічної мобільності спрямована надати нові знання та підсилити певні професійні вміння і навички. Для кожного учасника освітнього процесу передбачено відповідні форми академічної мобільності. Для науково-педагогічних працівників – це участь у спільних проєктах, викладання, наукові дослідження, науково-педагогічне стажування, підвищення кваліфікації. Для здобувачів

освіти формами академічної мобільності є: навчання; мовне стажування; наукове стажування. Безсумнівно, це сприяє імплементації нових методики викладання у навчальний процес та відкриває нові можливості для розширення наукової діяльності.

Резюмуючи викладене слід зазначити, що війна триває і щоденно несе загрозу українській державності, українському суспільству і українській освіті. Проте виклики сьогодення вимагають пошуку нових підходів в освіті, що спрямовані на інтелектуальний, культурний та професійний розвиток особистості і відповідають запитам сучасного суспільства та задовольняють потреби стейкхолдерів.

Література

1. Про вищу освіту: Закон України №1556-VII від 01.07.2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2014. №37–38. Ст. 2004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556–18#Text (дата звернення: 15.05.2024).

2. Павлюх О. А. Василенко Н. В. Право на освіту: міжнародний та національний вимір (в контексті аналізу міжнародних договорів та національних нормативно-правових актів). *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* 2014. Вип. 24. Т. 4. С. 178–181.

3. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf

4. Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2022 році / за ред. А. Бутенка, О. Єременко, Н. Стукало. Київ: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2023. 59 с.

І. Ю. Коновалова,
докторка мистецтвознавства, доцентка,
зав. кафедри теорії та історії музики
Харківської державної академії культури
ORCID ID: 0000-0003-0133-1816

КОНЦЕПТ «ТВІР» У СУЧАСНІЙ ХУДОЖНІЙ РЕФЛЕКСІЇ

Аксіологічні «зсуви», обумовлені сучасною перманентною рухливістю та нон-системність світоглядної парадигми стають проблематизуючими інтенціями щодо переосмислення статусу та сутності концепту «твір» на по-